

ВЕРБАЛІКА ТА НЕВЕРБАЛІКА У ЗОБРАЖЕНОМУ КІНОДИСКУРСІ ТА У ДИСКУРСІ ІНТЕРВ'Ю

(на матеріалі мовлення актора Хоакіна Фенікса)

Ніна Кравченко, Анастасія Авхутська

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

ВСТУП. На другу половину ХХ і початок ХХІ століття припадає активний розвиток масових інформаційних ресурсів, до яких належать художній кінодискурс і дискурс інтерв'ю. Ці форми комунікації істотно вплинули на розвиток як лінгвістики, так і дискурсології, оскільки комунікація може здійснюватися через вербальні та невербальні засоби, що взаємопов'язані між собою. У наукових дослідженнях українських і закордонних авторів (зокрема Т.Крисанової (Крисанова, 2014), Тен ван Дейк (Т.А. van Dijk, 1989) відображено різні підходи до поняття дискурсу; системи класифікації невербальних засобів, спрямованих на дослідження поведінки та емоційних проявів людини запропоновані в працях Ф. Бацевича (Бацевич, 2014), Р. Л. Бердвістла (Birdwhistell, 2012) та ін. Невербальні засоби дозволяють глибше зрозуміти психологічний стан співрозмовника і мають вирішальне значення для інтерпретації вербальних висловлювань.

МЕТОДИ ТА МАТЕРІАЛ ДОСЛІДЖЕННЯ. Метою цієї роботи є детальний аналіз особливостей кінодискурсу та дискурсу інтерв'ю, зокрема мовленнєвих і просодичних портретів, а також вербальних і невербальних аспектів комунікації. Дослідження базується на відео та саундтреках з англійських фільмів «Joker» і «Gladiator», де Хоакін Фенікс зіграв відповідно ролі Джокера і Коммода, а також на двох інтерв'ю актора для «Games Radar» і «The Ellen Show». В процесі дослідження застосовано описовий, аналітичний і кількісний методи для аналізу й узагальнення особливостей англійського кінодискурсу, що дозволяє розкрити динаміку та характерні риси комунікації актора в ролях і спонтанному мовленні.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ. Для дослідження інтонаційних характеристик мовлення актора в кінодискурсі та автентичному

квасиспонтанному мовленні (інтерв'ю) було задіяно перцептивний аналіз. Це дозволило отримати попередні суб'єктивні дані про загальну інтонаційну організацію мовлення актора в різних комунікативних умовах. Було відібрано найбільш інформативні за просодичною структурою сегменти (фрази, надфразові єдності) для аудиторського аналізу. Аналіз включав динамічні інтонаційні особливості мовлення Хоакіна Фенікса, а також паравербальні ознаки, залежні від емоційного стану мовця в сценах фільмів та інтерв'ю. Задля отримання інформації щодо характеристики паравербаліки актора залежно від його емоційного стану у зображувальному кінодискурсі та в інтерв'ю були проаналізовані вид мовлення, емоції актора/персонажа та мелодійні оформлення різних фрагментів з фільмів або інтерв'ю. Приклад наведений в таблиці:

	Емоція	Невербальні засоби вираження емоції
Joker	Гнів	<i>Акустичні засоби:</i> підвищена висота голосу; прискорений темп; підвищена гучність голосу; логічний наголос; тембр збуджений, агресивний. <i>Кінесичні засоби:</i> різкі, розгонисті рухи руками; погрожування вказівним пальцем; контакт очима; поза сидіння — закидування ноги на ногу (вважає себе господарем становища).
	Розпач	<i>Акустичні засоби:</i> низька висота голосу; повільний темп; низька гучність голосу; логічний наголос; тембр низький, серйозний, тьмяний. <i>Кінесичні засоби:</i> супроводжуючі рухи долонею з цигаркою; контакт очима; погляд з-під лоба.

ВИСНОВКИ. Вищезазначені спостереження дозволяють зробити попередні висновки щодо наявності спільних та відмінних просодичних характеристик у персонажному та спонтанному мовленні актора. Інтегральними просодичними параметрами є такі, як мелодійний компонент інтонації, зокрема висота голосу та фразовий наголос. До диференційних рис відносяться темп і гучність мовлення. Перспективним напрямом подальших досліджень є

проведення інструментального аналізу цих мовленнєвих реалізацій для об'єктивного вивчення просодичної структури персонажного мовлення у порівнянні зі спонтанним.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. К.: Академія, 2014. 344 с.
2. Крисанова Т. Основні підходи до розуміння поняття «кінодискурс». Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія «Філологічні науки. Мовознавство». Луцьк, 2014. № 4. С. 98–102.
3. Birdwhistell R.L. Introduction to kinetics: An annotation system for analysis of body motion and gesture. KY: Univ. of Louisville press, 2012. 75 p.
4. T.A. van Dijk. Social cognition and discourse. Handbook of Language and Social Psychology. London: Academic Press, 1989. P. 163–183.